Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 708 NGÀY THỨ HAI 1er DÉCEMBRE 1919—NGÀY MÒNG 10 THÁNG MƯỜI ANNAM (Kỷ-vị) NĂM THỨ 13

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur Politique—L. MARTY
Adm. Gérant—NGUYỄN-V-CỦA
ADMINISTRATION ET RÉDACTION : Saïgon, Rue Catinat, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÁN :
Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mên
Một năm . . . . . 6$00
Sáu tháng 3 50
Ba tháng 2 00
Mua báo thì kể từ ngày mòng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

六省新聞
MỖI TUẦN LỄ BA DA KỲ :
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ . . . . . 0$04
TELEPHONE N° 179 Adresse telegr. : LUCTINH-SAIGON

GIÁ BÁN :
Bắc-kỳ, Ai-lao, Pai-pháp và thuộc địa.
Một năm . . . . . 7$00
Sáu tháng 4 00
Ba tháng 2 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ABONNÉS, s'adresser
à SAIGON : Aux bureaux du journal.
à HANOI : Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance

MỤC LỤC

1. — *Tái cử Thân-sĩ Nam-kỳ*
2. — *Thương-trường.*
3. — *Bàn góp về việc học ở nhà quê.*
4. — *Nam-kỳ nông-nghiệp tương-tế hội.*
5. — *Trường thương-mãi.*
6. — *Thông báo.*
7. — *Thuốc trừ đỉa chung trong ốc.*
8. — *Từ phú thi ca.*
9. — *Tự do diễn đàn.*
10. — *Hướng truyền*
11. — *Tin Đông-dương.*
12. — *Trường học làm bành.*

TÁI CỬ THÂN-SĨ NAM-KỲ

Ngoại trừ số thăm Côn-nôn tin chưa đến kịp, ông* Ernest Outrey *đặng tái cử Thân-sĩ Đại-biểu Nam-kỳ, 1443 tiếng thăm, thắng M.M. Monin (392 thăm) và Blaquière (48 thăm).

Nam-kỳ vạn tuế !
Outrey *vạn tuế !*

CHÁNH LUẬN

THƯƠNG TRƯỜNG

(*Tiếp theo*)

Ít tin-cẩn, ít danh-dự, nhiều cầu-thả

Kiên-nhẫn là giống vô hình vô ảnh, nhưng mà trong óc thiếu nó thì chẳng nên, cũng vì nó là một cái đức-tánh rất hay và cần cho nhà buôn lắm lắm. Tuy vậy mà người có tánh kiên-nhẫn chưa đủ đi buôn được. Nhà buôn còn phải cốt-nhứt thiệt-thà và tin-cẩn, buông lời biết giữ lời đã hẹn chẳng dám sai ; trong cách buôn bán phải hết sức giữ gìn danh giá, lại phải cầu cho đặng tiếng khen tiếng tốt với bạn hàng, khiến cho người mua nhớ mãi. Ấy cũng là một cách mưu lợi tràng-cửu cho mình đó. Tóm lại trong việc thương-mãi cần phải có cái lòng danh-dự.

Nay người ngoài xét cho mình cái lòng danh-dự ấy mình ít có, gẫm thật cũng chẳng oan. Không kể những bọn đi buôn mà lòng nửa muốn buôn nửa mong lường gạt, vì hạng người ấy dẫu ở đâu cũng không có kế trường cửu được, sớm muộn rồi cũng thất bại. Chỉ kể những người thật có chí buôn bán, thường thường cũng không khỏi cái tánh cầu-thả là cái thông tánh của người nước Nam ta. Người mình, xét kỹ lại đó coi, làm việc gì cũng cầu-thả nhân-tuần, hình như làm lấy có, làm lấy rồi làm cho tất-trách đó thôi, không châu-tất cho đến nơi đến chốn. Cứ từ việc học-hành, thi-cử, làm quan, làm ruộng, làm thợ, làm nghề mà xét ra, cho tới thờ-thần, thờ-phật, tác-phúc, hưng-công, không có việc nào mà không cầu-thả. Ôi ! Cầu-thả sanh cầu-thả, dối-giả thêm dối-giả, cho đến vận nước một ngày một xuống, thế nước một ngày một suy, sa lụn mãi cho đến bực kém hèn như đời nay, thật muôn sự khốn nạn của giống mình đều bởi cái căn-tánh ác-nghiệp ấy mà ra cả thảy. Dối-giả cái ! gì cũng dối-giả ; học thì truyền miệng năm ba quyển sách cũ, ít nhiều câu văn xưa, rồi tràng-khoát mà nghị luận cổ-kim, chẳng chi là thiết thật. Làm ruộng không phòng không bị, không lo xa, cứ đặng mùa nào được mùa nấy, có bao nhiêu trong vựa cũng tuông bán hết ; không nghĩ đến mùa sau, rủi hoặc vì hạn vì lụt hay vì duyên cớ nào khác mà phải bị thất chừng ấy mới biết lấy gì mà chi độ. Té ra cần bồn nước mình là cần-nông, thổ-sản của mình là gạo ngô, mà có năm không có gạo mà ăn, chịu đói cho đến chết ! Còn nói về buôn bán, ôi ! Cái căn tánh cầu-thả lại càng hơn nữa, lại cũng vì một cái tánh ác-nghiệp đó mà người ngoại quốc chê đè ta là không có tư-cách buôn bán. Hàng gì cũng vậy, hễ mới ra thì tốt, sau thấy bán có hơi chạy, thì mỗi ngày một xấu lần đi, dường như dễ khách hay là lừa khách vậy ; miễn hàng mình bán chạy thì thôi, xấu tốt mặc kệ kẻ mua dùng chịu lấy !

Thử xem trong các nhà hàng Annam, những hàng mà khách có tỉ tín được, không sợ mua lầm mà cũng chẳng sợ bán sai, thật là ít lắm. Phải biết cái tâm lý của khách mua hàng : người mua rất có tánh dễ tin và thường hay nhớ hàng cũ ; nếu mua một lần thấy tốt lần sau ắt trở lại, không thể bỏ mình, mà đi chỗ khác. Như vậy mà cầu-thả dối-giả chỉ cho đến đổi người tránh cửa hàng mình đi. Nghĩ có nên cho là chí ngu chăng ? Cho đến trong cách sửa soạn nhà hàng, kinh lý mọi việc, biên chép sổ sách, tính toán lỗ lời, thường cũng là cầu-thả cả ; mà chớ chi cầu-thả mà được phần mình chẳng nói chi, cái nầy cầu-thả mà không việc gì đặng phần mình châu đáo.

(*Sau sẽ tiếp theo*).

GIÀU, Pnompenh.

BÀN GÓP

về việc học ở nhà-quê

Tại Trung-kỳ và Bắc-kỳ

Những cớ tại làm sao mà độ nầy các trường Sơ-đẳng ở chốn thôn quê ít học-trò, cùng cách thi hành thế nào cho lại được đông, thì cũng đã nhiều ông nghị luận lắm, đích-xác lắm. Nay tôi bất tài, gọi là góp thêm mấy lời, họa may có thấu đến Chánh-phủ, mà ra thêm ân, về sự học cho các con-trẻ nhà-quê phần nào nữa, thì cũng là một cái hạnh phúc cho nước ta được mau bước lên đường tấn-bộ.

Nguyên từ khi Nhà-nước đặt ra trường học Tổng-sư, để ban bố sự học ra cho khắp trong nước, lại mở thi Tuyển Khóa-sinh, thì trường nào trường nấy học hành đông đảo vui vẻ. Quanh năm, nào thầy lo dạy sao cho nhiều học-trò đỗ ; trò lo học sao cho thi đậu để lấy bằng. Trường một ngày một đông, sự học một ngày một lan rộng ra. Trên nhà quê đã biết chữ quốc-ngữ là tiện lợi, ai đã chịu nỗ-nức tranh-đua, phấn mà học để lấy tiếng cậu Tuyển, cậu Khóa.

Mới gần hai năm đây, Nhà-nước đem sự học hiệp nhất. Lập ra ở tỉnh-thành, nào Cao-đẳng-học nào Trung-đẳng-học, và biết bao nhiêu là trường khác nữa. Ở chốn thôn quê thì trường Tổng-sư đổi ra trường Sơ-đẳng, bỏ thi Tuyển. Khóa-sinh, mà muốn lấy thi Pháp-Việt Sơ-học thay vào. Sắp đặt lại như thế là việc rất hay, vì Chánh-phủ Bảo-hộ muốn cho ta càng ngày càng tấn-tới hơn lên, và sự học được mở mang rộng rãi thêm ra. Nhưng mà khốn lắm ! Dầu nhà-quê ta hãy còn chuộng cái hư-danh, còn ham cái lợi nhỏ. Chưa biết trông xa, thấy sự học ngày nay như thế, tưởng không có hi-vọng gì — hi-vọng cũng khí xa — thì phần nhiều người nên không muốn cho con đi học.

Tôi ở nhà quê thương thay nhiều người phàn nàn rằng : « Trước còn « thi Tuyển, Khóa-sinh, nhà-quê ai « có con cũng phải cố cho đi học, « chẳng ông Tú, ông Cử thì chớ, cũng « lấy vài bốn năm, để lấy cái bằng « Khóa-sinh, rồi về nhà muốn làm « công-danh như là chánh-phó lồng, « chánh-phó lý-trưởng cũng dễ ; hay « có làm nghề-nghiệp gì cũng còn « danh-giá với đời là người có văn-« học ; khi ra chốn đình-trung cũng « được ở trên người vô học. Mà dân « nào hiếm văn-học thì đã là quí « lắm. Như bây giờ Nhà-nước hãy « thi Tuyển, Khóa-sinh, lập trường « Sơ-đẳng. Mục-đích dạy con-trẻ « trong vài bốn năm Sơ-đẳng là hết, « rồi đứa nào muốn học nữa phải lên « tỉnh-lị mà xin vào trường Pháp-« Việt (Ecole Primaire de plein exer-« cice) để thi lấy bằng Pháp-Việt « Sơ-học, mà dần dần lên mãi, còn thôi « thì cho về nhà làm ăn. Vậy thì theo « lên tỉnh mà vào trường Pháp Việt « có phải là việc để đâu ? ai ai cũng « theo được đâu? con nhà không giàu « thì không thể theo được. Một tháng « mỗi đứa hà-tiện vắt cổ chày ra « nước cũng phải 4$. một năm chạy « 48$. như thế thì nhà nghèo lấy « đâu mà theo, đành phải về nhà làm « ăn. Về nhà thì Nhà-nước có cấp « cho cái bằng gì không ? — Hẳn « không. Đã không có bằng cứ gì « thì chẳng có lợi lộc gì cả, về chỗ « đình-trung cũng như anh bạch-« đinh vậy ; có muốn ra làm gì, « không có tiền chẳng ai vĩ đến. « Việc học như thế thì có phải chỉ « lợi cho nhà giàu mà thôi, còn nhà « nghèo, phần thì giấy mực mất mỏ, « phần thì không có lợi sau khi thôi « học, đành cho con ở nhà làm ăn « khỏi phải tốn kém. Bởi thế cho « nên trường Sơ-đẳng bây giờ ít « học-trò lắm. »

Ấy đấy ! ở chốn nhà quê hãy còn chuộng hai chữ danh vọng lắm. Bây giờ muốn cho các trường sơ-đẳng được đông cảo thì xin Nhà-nước cứ cuối năm học thì mở ở tỉnh-lị một kỳ thi Sơ-đẳng để học-trò các trường Sơ-đẳng lên thi như trong Nam-kỳ vậy. Ai đỗ thì phát cho một cái bằng. Mà trường Pháp-Việt ở tỉnh-lị thì sắp đặt lại để những [illegible] lớp dưới như là (Cours Préparatoire) cho những người nào muốn học nữa thì cứ lần lượt mà gọi cho vào học. Muốn cho khích khuyên lơn nữa thì Nhà-nước cũng nên ra ân xem những trẻ nào đỗ cao, còn ít tuổi, mà nghèo, thì mỗi năm cấp cho độ vài ba người [illegible] lấy tiền ăn mà theo học nữa. Còn những người nào đỗ mà lớn tuổi rồi, thôi không học nữa, về nhà làm ăn, thì cho trừ tạp dịch trong mấy năm ; người đỗ cao trừ nhiều, đỗ thấp trừ ít, và cho được ra ứng cử chánh phó lồng, lý phó trưởng.

Nhà-nước thi hành cho như thế, bất quá chỉ trong vòng mươi năm trở lại mà thôi, và khi nào các phủ, huyện đều có được trường Sơ-học cụ-thể (Ecole Primaire de plein exercice) như ý ông Đệ đã bàn thì bây

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

giờ Nhà-nước lại có thể bãi thì Sơ-đẳng đi được.

Được như thế thì các trường Sơ-đẳng ở chốn nhà quê chắc lại đông đúc vui vẻ và sự học ngày nay được hoàn toàn lắm.

NGUYỄN VĂN-SOẠN,
Trợ-giáo huyện Thanh-trì, Hà-đông.

NAM-KỲ

Nông-nghiệp Tương-tế

HỘI

(*Le syndicat agricole en Cochinchine*)

(*Tiếp theo*)

TỜ VI BẰNG ĐẠI HỘI

„ANHOA"

Nhóm ngoại lệ ngày 6 Septembre 1919.

Ngày nay là 6 Septembre 1919, 8 giờ tối, hội « Anhoa » nhóm ngoại lệ tại chánh sở, đường d'Adran nº 40 Saigon, đặng xét các việc sau đây.

Các hội viên đều đến nhóm đủ mặt duy có một mình ông Phạm-ngọc-Bình xin kiếu mà thôi.

Trong hội cử :

Ông Trần-nguyên-Lượng, làm *Hội-trưởng Đại-hội*: Ông Ngô-văn Huệ, làm *Từ hàng*.

Khi mở Đại-hội rồi thì ông Bùi-văn-Gio Tổng-lý của hội đứng dậy mà đọc các số bạc thâu xuất làm công việc từ đầu năm chí ngày nay, chỉ rõ cho Đại-hội biết rằng: **Việc mua bán của hảng Anhòa tấn phát lắm**, và cho trong hội hay rằng vì chưng bạc vốn còn ít nên phải bỏ qua nhiều sở lợi to, lấy làm uổng vô cùng. Bởi đó cho nên Tổng-lý mời Đại-hội nhóm ngoại lệ đặng bàn tính việc thêm vốn. Tới đây Tổng-lý nhượng lời cho ông Hội-trưởng nói.

Ông Hội-trưởng. — mấy ông!

Năm ngoái, khi khai trương hội ANHOA của chúng ta vốn có 18 000$00 mà thôi, buôn bán nho nhỏ đến cúi năm tính sổ rồi có lợi đặng chắc số là 5.975$, 63.

Kỳ nhóm Đại-hội trước là ngày 1er Mars 1919 chúng ta nhứt định không chia tới, để nhập bổn đặng nới cái vốn ra cho dễ bề mua bán. Đến ngày nay, theo lời Tổng-lý mới cho chúng ta biết đó, và theo tờ phúc trình của hai Thừa-viên kiểm xét của Đại-hội kỳ nhóm trước, thì chắc làm sao đến cúi năm 1919, chúng ta có lợi thêm trên 10 000$00 nữa. Như vậy cúi năm 1919 vốn và lợi hội An-hòa có trên **ba mươi lăm ngàn**.

Thật là mua bán tấn phát rất mau: Số 35 000$00 bạc vốn đó cũng còn chưa đủ cho chúng ta mua bán, là vì từ khi lập thành nhà buôn Anhòa tới nay, chúng ta sở mộ hai công việc mua bán nầy làm gốc:

1º Đem mối cho đồng-bang mua bán vật thổ sẳng với các hãng lớn.

2º Làm đại lý cho các nhà buôn trong Đông-dương hay là ngoại quốc mà mua bán hàng xuất cảng nhập cảng.

Hai đều mua bán đó phải có vốn cho to mới đặng.

Bởi cớ ấy cho nên kỳ nhóm Đại-hội trước chúng ta có nhứt định kêu hùn thêm, thì nay chúng ta nhóm lại mà tính việc ấy, xin mấy ông xét coi chúng ta phải kêu vốn thêm cho tới bực nào? — Có cho người ngoài vô hội thêm nữa hay không? — Cho thì mỗi phần hùn là bao nhiêu?

Đại-hội bàn nghị rồi nhứt định:

1º Đem thêm vốn của hội Anhòa lên vô hạng; nhưng mà khi kêu hùn thì định dở vốn mười muôn mà thôi, như người ta hùn đặng hơn số bạc nầy bao nhiêu thì cũng tốt.

2º Cho đồng-bang vô hội thêm đặng cọng hưởng lợi ích với chúng ta là hội viên sáng tạo, như vậy thì dây Đoàn-thể chúng ta từ đây buộc chặc mỗi người.

3º Định sụt phần hùn xuống mỗi phần 50$ mà thôi, thì mới đặng đông người vô hội Anhòa.

Lại định phân nửa bạc hùn 25$ phải đóng khi chịu lảnh giấy hùn hay là tới ngày *31 décembre 1919* hạn lệ chót, còn 25$ nữa thì cúi tháng Mars phải đóng tất,

Ông Hội-trưởng. — Ông Bùi-văn-Gio có xin Đại-hội định cho ông Trần-văn-Nhiêu vô làm tổng-lý thứ nhì mà lo công việc với ông.

Tôi tưởng ý mấy ông cũng như tôi, đến đầu năm tây tới đây nhà buôn của chúng ta khởi sự mua bán lớn thì một Tổng-lý coi không kham, làm sao cũng phải hai người, vậy tôi xin mấy ông đẹp lòng y phê lời xin ông Bùi-văn Gio.

Còn ông Trần-văn-Nhiêu là người của chúng ta quen biết cũng gần đủ mặt, phải là người cho hãng ta dùng lắm, vì là người tánh nết tốt, dân Tây, lại có đi du học tại Langsa và Hồng-mao có cấp-bằng tốt-nghiệp thượng đẳng trường thương-mãi Marseille.

Lại từ khi ông Trần-văn-Nhiêu đi tùng chinh bên Đại-pháp về tới nay thì có lòng nhiệt thành giúp hội chúng ta mà kiểm soạn điều lệ của hội lại, vì người có cho tôi biết rằng người muốn vô hội An-hóa với chúng ta.

Tôi xin Đại-hội dùng ông Trần-văn-Nhiêu liền ngày nay, đặng người đi kêu hùn trong các tỉnh cho hội, một hai tháng xong việc kêu hùn rồi thì dùng người kiểm điểm sổ sách giấy tờ của hội lại cho minh bạch sáng sẳng, thì qua cuối tháng chạp tây khóa sổ cũ và sửa hội lại mới được.

Như mấy ông đẹp lòng thì xin phóng định hai số bạc xuất trả tiền thất công cho ông Trần-văn-Nhiêu từ đây tới cuối năm, và trả bạc phí lộ trong việc đi kêu hùn.

Đại-hội định cho ông Trần-văn-Nhiêu vô làm Tổng-lý thứ nhì kể từ ngày nay và định xuất 200$ bạc thất công trong bốn tháng cho ông Trần-văn-Nhiêu, mỗi tháng 50$00, và 300$ bạc phí lộ, ông Trần-văn-Nhiêu đi đâu chi xuất việc đó thì phải làm giấy biên bông và chiếu trình mà lãnh bạc.

Trong hội xét việc thâu bạc hùn phải giao cho ông Trần-văn-Nhiêu thay mặt cho hội mà biên giấy và lãnh bạc cho nên Đại-hội [illegible] giao quyền ấy cho ông Trần-văn-Nhiêu, nhưng mà ông nầy không phép thâu rồi giữ nơi mình trên số hai ngàn đồng. — Thâu gần số bạc đó thì phải đem về mà giao cho Tổng lý đi với minh đến nhà băng (banque) mà đăng lần lần cho tên hội An-hóa.

Các việc xét xong xuôi rồi trước khi bãi hội thì Đại-hội xin mấy ông có mặt phỏng biên cho biết ông nào muốn hùn thêm vô bao nhiêu thì Từ-hàn lấy sổ phỏng qua đặng 16.000$.

Như vậy thì trong mười muôn bạc vốn hội kêu hùn, hội viên cũ đã chịu lãnh hùn rồi hết 35.000$ + 16.000$ cọng là 51.000.00, thì còn lại không đầy phân nửa.

Bãi hội hồi 12 giờ khuya.

Từ-hàn,
NGÔ-VĂN-HUỆ.

Hội-trưởng.
TRẦN-NGUYÊN LƯỢNG.

Hảng Buôn Anhoa

Ở đường d'Andran, số 40 — Saigon

Tờ vi bằng Đại-Hội, nhóm lệ ngày 1er Mars 1919

Ngày nay là 1er Mars 1919, tám giờ tối, hội Anhoa nhóm lệ tại chánh sở của hội, đường d'Andran, môn-bài 40, Saigon, đặng xét sổ sách cuối năm và các việc khác.

Có mặt :

Ông Nguyễn-thanh-Liêm;
Trương-văn-Bền;
Nguyễn-văn-Dinh;
Trần văn-Huệ;
Huỳnh-văn-Nhung;
Bùi-văn-Gio;
Nguyễn-hữu-Sanh;
Trần-nguyên-Lượng;
Ngô-văn-Huệ;
Trần-kim-Kỳ;
Bùi-quang-Tân.

Xin kiếu :

Ông Đoàn-hữu-Bình;
Trần-tử-Đài;
Phan-ngọc-Bình;
Huỳnh-văn-Còn;
Nguyễn-văn-Giáo;
Lê-văn-Đức;
Nguyễn-ngọc-Chúc.

Số hội-viên có mặt đủ mà bàn luận, theo phép, thì hội cử đặt thị sự viên Đại-hội như sau đây:

Ông Trần-nguyên-Lượng, *làm Đầu-hội.*

Ông Nguyễn-văn-Huệ, *làm Từ-hàn.*

Trong lúc hội nhóm thì Tổng-lý của hội là ông Bùi-văn-Gio, có để đủ các sổ sách về việc tiền bạc mua bán của hội trên bàn-hội, đặng cho hội-viện xem và cũng có chiếu trình tờ phái trình của hai Thừa-việc kiểm xét của hội, về các công việc của Tổng-lý làm nữa.

Từ-hàn mới đọc tờ phái trình ấy cho hội viên nghe như sau đây:

Tờ phái trình của thừa-việc kiểm xét về sự xét sổ sách và tiền bạc của Tổng-lý hội.

Mấy ông :

Chiếu theo điều thứ 6bis điều lệ của hội, mấy ông đã giao quyền cho chúng tôi kiểm xét sổ sách và bạc tiền của Tổng-lý, thì nay công việc của chúng tôi làm đã xong. Tổng-lý chiếu trình đủ tờ giấy làm bằng, các việc đều đặng minh bạch sổ sách nhứt thành nên chúng tôi thấy đặng rõ ràng chẳng có đều chi trái lệ.

Vậy chúng tôi xin khai các số bạc tiền khóa sổ chung niên sau đây cho mấy ông xem thì đủ rõ.

Hội khai trương ngày 1er Avril 1918, khóa sổ ngày 31 Décembre 1918.

Bạc của hội có:

Hàng hóa tại kho.	14.957$25
Tiền hùn hội-viên còn thiếu	2.000.00
Bạc Nhà-nước còn thiếu.	5.709.25
Nợ người ta mắc của hội.	9.463.79
Bạc ra trước cho mấy người làm công.	97.65
Bạc gởi tại hãng	38.50
Bạc quốc trái vay. . . .	34.54
Bạc sửa soạn dọn hãng cho hội.	520.00
Đồ dùng trong hãng . . .	657.14
Bạc thế chưng đóng tại kho nhà nước.	2.643$36
Bạc gởi lại hãng bạc (Banque Industrielle de Chine).	57 69
Bạc tại tủ.	1.636 03
Cọng lại	37.815$20

Bạc của hội thiếu:

Thiếu của Bùi-văn-Gio	861$59
Thiếu riêng của Bùi-văn-Gio.	2.478 63
Thiếu của Nguyễn-thanh-Liêm.	8.189 30
Thiếu của các chủ khác	310 15
Bạc vốn sanh lời 10 phân	953 59
Bạc vốn.	20.000 00
Bạc buôn bán sanh lợi	5.021 94
Cọng lại. . . .	37.815$20

Như vậy thì hội chúng tôi lấy làm tấn phát lắm, chúng tôi xin giữ bạc lời trong 9 tháng nầy và kêu hùn thêm nữa đặng tăng vốn mà mua bán cho lớn.

Lại năm nay là năm 1919 chúng ta có lãnh chịu 63. 074$80 đá với Nhà-nước và chịu đóng việc làm khác cho các sở, thì trong các công việc nầy phân tính rồi sẽ lợi đặng 10.440$85 là khác.

Vậy chúng tôi xin mấy ông y phê tờ khóa sổ nội năm nay và các sổ sách của Tổng-lý sẽ chiếu trình cho mấy ông ký tên.

Saigon, le 1er Mars 1919

Ký tên; **Nguyễn-văn-Đinh.**

Đại hội y phê tờ phái trình theo đây.

Ông Đầu-hội :

Trong tờ phái trình của Từ-hàng mới đọc qua đó thì chúng tôi lấy làm vui cho hội chúng ta được tấn phát, vui vầy lại làm cho chúng ta hân hoan hội phần, là vì chúng ta còn đương học tập, mà cuộc kết quả đã chán chường. Vậy chúng ta ước ao cho mỗi năm lợi đặng tấn phát như vậy luôn luôn thì chắc làm sao một ít lâu đây chúng ta có thể mà lo đến việc buôn hàng xuất cảng và nhập cảng là chỗ sở mộ của chúng ta.

Ngày nay công việc của chúng ta đặng kết quả như vậy, chẳng qua là nhờ Tổng-lý của Hội là ông Bùi-văn-Gio quen theo việc làm, và có lòng sốt sắng lắm, chúng ta cũng nhờ mấy ông phụ tá với Tổng-lý, lại sau nữa như ông Nguyễn-thanh-Liêm có lòng tốt mà cho Hội làm đại-lý nhà máy xay của người mua bán gạo trắng.

Tôi xin đôi lời cho hết thảy Hội-viên mà tạ ơn mấy ông.

Ông Đầu-hội. — Đôi dứt lời rồi thì Từ-hàng tờ đầy các việc của Tổng-lý xin [illegible] các việc ấy, hội xét [illegible] rồi, [illegible] như vậy:

1º Xin thêm vốn:

Theo lời của hai ông Thừa-việc xét sổ sách, ông Đầu-hội xin đại hội suy nghĩ lại, phải dùng cách thế nào kêu hùn thêm vốn nữa.

Số bạc hùn vốn thêm không nhứt [illegible] là vì chưa rõ số phần [illegible] khi ấy ông Tổng-lý khai rằng có ba ông trong hảng đóng có phân nửa phần hùn 500$00 mà thôi, xin phải liệu tính việc ấy trước khi kêu hùn thêm.

Đại-hội định phải để mỗi phần hùn 500$00 cho dễ tính cho ba ông đóng phân nửa phần hùn đó và ba ông cũng đặng phép tính lời theo số bạc mình đặng.

2º Ông phó Tổng-lý Nguyễn-hữu-

Sanh xin từ chức vì ông mắc đa đoan công việc nhà.

Đại-hội bằng lòng, và nói chẳng cần chi phải cử ông lý khác: để ông coi tủ chấp quyền ấy, cũng đặng lãnh 2°/o trong số bạc lời trừ các sở phí rồi và mỗi tháng (10$00) về phần coi tủ

3° Đại-hội bằng lòng sụt bớt tiền bỏ lại trong vốn (de 40 à 37 °/o).

4° Tiền phí lộ của ông Tổng-lý xin đi cách thành phố Saigon thì tính theo sự xài phí mỗi kỳ đi.

5° Xin thối số bạc 110$00 đem đền khí lại cho ông Tổng-lý (Đại-hội phê y theo lời xin).

6° Đại-hội cũng bằng lòng trả 344$00 của ông Tổng-lý trả tiền lời vay bạc dùng công việc cho hãng.

7° Ông Tổng-lý xin quyền vay bạc cho hãng.

Đại-hội cho, song vay đỡ chừng 5.000$00, trong một ít tháng và khi nào cần dùng làm việc chi hữu ích cho hãng, trong tờ giấy vay phải buộc cho có một ông xét sổ sách ký tên.

Bạc lời mỗi năm không đặng quá 15 °/o

8° Chia phần lời năm 1918, cho mấy phần hùn. Đại-hội nhứt định xin để phần lời lại cho hãng cho rộng vốn mà làm công chuyện và xin phải phụ thêm bạc vô số bạc lời ấy cho đủ một phần hùn mới là 500$00.

9° Ông Lê-văn-Đức xin rút phần hùn ra.

Đại-hội chiếu theo điều thứ 10, khoản thứ ba, trong bổn điều lệ của hãng thì ông Lê-văn-Đức chưa đặng phép rút phần hùn của ngài ra.

Các việc bàn luận xong rồi, ông Đầu-hội cảm tạ ơn mấy ông trong hội có thạnh tình chiếu cố dời gót ngọc tới hội đông đảo và giúp lời hơn sự thiệt trong mọi việc rạng ngời.

Bãi hội hồi mười-hai giờ một khắc khuya.

Làm tại Saigon, le 15 Mars 1919.

Từ-hàn,

Ký tên : **NGÔ-VĂN-HUỆ.**

Chứng chắc :

Chánh Đầu-hội,

Ký tên : **TRẦN-NGUYÊN-LƯỢNG.**

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước . . 10 f. 50

Giá lúa, tạ 68 kil. chở tới nhà máy Chợ-lớn (bao trả lại) : 7$00 tới 7$20

Lúa mới: 4$50 tới 6$00.

NAM-KỲ

(Cochinchine)

Sài-gòn

Một đêm viếng hai nhà

Đêm 22 rạng mặt 23 Novembre, quân tử nào không biết đi đường lạnh bèn leo tường vào tiệm may của khách (quảng đông) Huỳnh-Bảo, ở đường D'Ormay số 33, mượn hết cái áo bành-tô kaki bận cho ấm. Bận hồi lâu nực, quân tử bèn leo qua căn kế đó, số 35, là tiệm café của M. Ng-văn-Vị, cởi bỏ bớt lại đó một cái áo bành-tô, lại mượn cái áo xuyên đen mà bận cho mát.

Phải lúc ấy ai gặp quân tử nầy chắc cũng tức cười cách ăn mặc: Trong áo bành-tô, ngoài áo đen dài, coi lịch sự trai, trong đời có một.

Một mình ba tội

Tên Ng-văn-Nhau, 23 tuổi, không nhà cửa, không phương thế làm ăn, ngày tôi lưu linh, không tiền đóng thuế. Mình thì lạnh, bụng thì đói, chẳng biết làm sao cho có tiền sắm ăn sắm mặc, bèn học sách Lía, tôi lén vào nhà Trịnh-Giao ở đường Mac-Mahon số 47 bis, tay nắm gà tay xách vịt. gà vịt la lên, chủ nhà thức dậy chạy theo nắm đầu. Nay ngồi khám tôi nghĩ lại phận mình gồm ba tội: 1° Du-côn, 2° Không giấy, 3° Ăn-trộm.

Chết dọc đường

Hôm 24 Novembre, tại Thủ-Ngữ, dưới ghe số 71 có một người bạn tên Ng-văn-Sự đau nặng, kêu xe kéo số 966 chở đi nhà thương Phú-Mỹ. Đi mới vừa tới sở thủ người ấy chịu không thấu, tắt hơi. Quan thầy khám thì nói người nầy đau phong phù mà thác.

Tội nghiệp cho người lo đi làm ăn mà phải bỏ thây giữa đường, không thấy mặt cha mẹ vợ con chi cả.

Ngon giấc mất trăp

Thường thường khách-trú đi đường xa mỗi người đem theo một cái trăp dài, đổ đạt bỏ tròng gối đầu mà nằm khó mà ăn cắp được. Khách Lục-bài (quản-đông) nghề thợ bạc ở đường Kinh-lấp số 99, quá giang chiếc tàu « Pheumpenh » đậu dưới quai de l'Yser, cũng có đem trăp theo như vậy quần-áo đồ vật gì đều để trông hết, mà bộ chàng và ít ngủ lắm sao nên chúng bưng cái trăp mất hồi nào không hay. Chừng thức dậy ngó cùng không thấy cái trăp, phụng nước miếng phèo phèo tiếu lia tiếu lịa. Tính lại hết 123$00.

Bối

Trần-Xuân và Hồ-Lê là người bán cá, ghe đậu miệt Cầu-ông-Lãnh, ban đêm ngủ quên, bỗi qua ghe khuân hết một cái rương đựng 20$00, quần áo 17$00 và hai cái giầy thuê thân. Chừng thức dậy thì nó đi mất rồi, hai người dắc nhau đi cớ.

Đành bỏ con thơ

Thiêm Ng-thị-Hạnh ở đường Faucault, cớ rằng bữa 24 Novembre, lối 3 giờ chiều, một người đờn bà Annam lạ mặt ở đâu không biết bồng một đứa con trai chừng năm tháng đến nhà thiêm bỏ đứa nhỏ ở đó mà đi mất. Thiêm thấy vậy tội nghiệp xin phép để thằng nhỏ cho thiêm nuôi.

Tính lợi ra hại

Ng-thị-Lý ở đường Verdun, nghĩ vì không làm nghề chi cho có tiền một mình ở một căn phố nặng liền, lấy nên cho hai tên Ngọc và Nguyên ở chung trước là cho có bạn, đi đâu có người coi nhà, sau là hai người ấy trả một phần tiền phô cho nhẹ bớt mình. Tính vậy chớ hay song thời vận mạt nên gặp nhằm đứa bất lương, bữa 24 Novembre thiêm Lý mắc đi khỏi, hai người ở nhà quơ quáo áo của thiêm 12$00 và một đôi vàng 20$00, rủ nhau trốn mất, có để lại một việc làm dấu tích: là để cho thiêm số tiền phô một mình đặng sau thiêm đó cho ai ở chung thì phải nhớ mà lựa người lương thiện.

Mượn đồ bất kể

Hai gái lấu xanh kia ở chung với nhau một nhà nơi đường Verdun. Bữa nọ một người đi khỏi, người kia ở nhà trộm áo 8$00 và một đôi bông mà khử mất. Người kia về tưởng nó mang mỗi nào nên mượn đồ bất kể đi dạo rồi trở về. Té ra trông một ngày mọi biệt, tức mình đi thưa.

Cởi xe máy viếng cỏi tiên

Hồi trung tuần tháng septembre tên Lê-văn-Đặng, 17 tuổi, ở đường Mac-mahon, đến tiệm kia mướn một cái xe máy cởi đi chơi. Nhảy lên đạp một hồi nhằm xe nhẹ bay bổng lên thinh không đến một chỗ đến đài xinh đẹp chẳng biết mình đi lạt vào đâu. Hỏi thăm mới biết chỗ nầy là cỏi tiên trong lòng đà hồi hộp, bỗng có tiên-nữ ra cười cười nói nói vui vẻ mời vào. Chừng mới có lòng mảng nỗi gót theo sau. Vào trong mấy nàng niềm nở thết đãi từ tế làm cho anh ta mê mẩn ở đó hai tháng mấy nay. Nay khi không vụt bất nhớ nhà nên phải phân nhau mà về chỗ cũ. Bước ra khỏi cửa mới nhảy lên xe thình lình té cái đuội. Ngó lại thì mình đứng trước tiệm xe khi đó, ủa! sao lại có chú lính đứng đây? — Ở phải thằng nầy mướn xe của người ta rồi đoạt mất, nay bắt đặng rồi, chạy đâu cho khỏi. — Đi vô khám, tuội!

Cholon

Ghe chài đụng lộn

Trong Cholon sông chật hẹp lại thêm ghe vô ra rất đông, nhứt là ghe chài chở lúa cho các nhà máy, đã lớn lại trở dương chậm nên thường xảy ra sự rủi ro.

Mới đây trước nhà máy « Guan-hong-Seng » hai chiếc ghe chài đụng nhau, một chiếc số 3146-c.v, khách (Phước-kiến) Vương-Thi kêu Ong-Si, 21 tuổi, cầm bánh, chiếc kia số 402 ở tỉnh Prey-Veng (Cao-man), tài công là Khán-hưng-Nhơn 44 tuổi, Triều-châu. Ghe số 402 bể bánh lái và hư hao chừng 50$00.

Khi gần đụng thì hai đàng la xí xô xí vào om sòm, như chệc chiếm tàu, bộ biểu bác cạy chi đó, nhưng bởi kẻ thì Phước-kiến, người là Triều-châu, ai nói nấy nghe, mặc tình bát cạy, nên tránh không khỏi.

Con chệc

Sở tuần thành mới gặp một đứa con chệc chừng 10 tháng, con trai, nằm một mình ngoài đường Triều-châu. Không biết con ai mà dọ hỏi cùng tiếm cũng không ra cha mẹ nó. Thằng ấy nay đã đem vào nhà nuôi con nít tại Cholon.

Tình nhân bạc bẻo

Trần-văn-Đê, 33 tuổi, lính lưu hậu, nay chuyên nghề bán bánh ngọt, ở đường Thuận-kiều, cớ rằng tình nhân của y là Lê-thị-Tài. 33 tuổi, ở với y đã mười năm nay, nay không tiếng chi mích lòng mà người ấy đành bỏ y mà đi, có lấy theo một sợi giây chiền và một đôi vàng 55$00 làm dấu tích.

Trong thế người nầy ở với chú lính cho ăn bánh ngọt hoài nhằm miệng nên đi kiếm bánh mặn mà ăn phải không?

Ăn trộm

Chệc (nước Hệ) Châu-quốc, 43 tuổi, làm cu-li, ở sau nhà máy Nam-Long thưa rằng tối bữa 23 novembre, lối ba giờ khuya; bốn năm người lạ mặt cạy cửa vào nhà đánh y có thương tích và giựt hết 16$75, áo quần trang vật 20$00 và giấy tờ tư cửa nó.

Vụ thầy ngãi Nghệ

Vụ nầy ngãi nghệ dùng bùa mê thuốc mà sang đoạt bạc vàng của vợ chú hương thân ở Cầngiốc, đã đăng báo tháng trước, nay Tòa đã xử rồi: Phạt thầy Nghệ ba tháng tù. Đáng kiếp quân bất nhơn đành làm hại người ta mà giựt của.

Còn vợ chú hương thân nhờ có một người ở Cao-man xuống gặp cho một liều thuốc uống vào nay mạnh như thường.

Khách-trú ăn trộm Shi-na

Khách-trú (Quảng-đông) Lương-cam-Thanh 18 tuổi, làm công trong tiệm cao-lầu hiệu « Vinh-xuân » của Shi-na Lưu-Tác, 33 tuổi, ở đường Paris số 96. Tuy còn nhỏ mà Thanh muốn đặng giàu to, song nếu ở mướn hoài ắt lâu có tiền làm vốn, vì vậy từng mới thừa cơ chủ vắng mặt lén mượn 299$00 quyết tách ra buôn bán một mình cho mau thấy lợi. Chủ tiệm giận thằng nhỏ phản chủ, bèn xin lính kiếm nó, nay bắt được giải tòa cho nó ở tù ít tháng rồi gởi nó về bên cho rảnh.

Mất vải

Phó-Tòng, 34 tuổi là chệc (Phước-kiến) bán vải ở đường Thuận-kiều số 33, ban đêm ngon giấc, chú nào cạy cửa vào mua 18 cây vải đen giá 55$00. mà thầy chủ còn đương ngủ nên nói để kiếp sau sẽ trả bạc.

Thương hại quá! mấy tháng nay buôn bán ế, nay bị ăn trộm nữa, thế nầy khi ở xứ nầy lâu không đặng rồi đa.

Xe-kéo lật

Bữa 22 novembre, xe-kéo số 515 c. qua vừa khỏi cầu Đường gần chợ, đương xuống dốc đụng nhằm từng Lương-Tú, 16 tuổi, tên xe-kéo kềm không lại xe phải lật. Một người đờn bà và một đứa con nít, ngồi trên xe đều té, người đờn bà chồng xuống đất lọi cườm tay,

Ý con trời thấy xe không tránh mới sanh chuyện rủi ro.

Bại trận

Rạp hát Bình-tây. tối hôm nọ sáu kép một đào cử binh đi dẹp giặt Phiên, bị Phiên-tặc, dùng tà thuật nên phải bại trận chạy dài, tường làm bộ rối chạy vô buồng, chẳng dè chạy thiệt, bỏ rạp hôm rày không dám trở lại. Còn thiếu của bầu gánh kẻ năm đồng người mười đồng mà chưa trả đặng.

Nhắn với đào kép ấy hay rằng đã chiến binh mãi mà, cử soái khác dẹp giặc yên rồi, phải mau mau trở về nếu không thì lính thộp.

Hết thời rồi

Lưu An là chệc Triều-châu, nay đã 42 tuổi, qua đây cũng lâu mà chưa gặp thời, nên mấy năm nay cứ nghề buôn gánh bán bưng, lập tiệm chưa nổi. Tuy vậy mà nhờ ăn mắm ăn muối nên cũng có dư sầm đồ đạt chút đỉnh, bên chí chờ ngày gặp thời mà làm việc lớn, Rủi thay thời nên không tới lại tới thời hư, ai

Hát bóng Cinéma

Tại hãng de la Pommeraye & Cie

Ở đường CATINAT môn bài số 158

Cho mướn dấy hát bóng hiệu Pathé và nhiều hiệu khác.

Bán máy hát bóng, rọi bằng điền khí cũng rọi bằng hơi khí đá.

Bán máy chạy điện, giá để thấp trong nhà.

Xin chú ý

Tôi hãng thật bây giờ có nhiều thuốc « Nam-Hồng-Tẻ » giả, bán tại Sàigòn và đều trong Lục-châu, tôi lo cho quí ông, quí bà, dùng lầm thuốc giả mạo ấy, chẳng những không hiệu nghiệm mà lại hại ti vị nữa. Vậy quí ông quí bà muốn dùng thuốc thật, xin viết thơ hay là đời gót ngọc đến nhà tôi mà mua, tôi sẵn lòng tiếp rước và ân cần lo cho vui lòng quí ông, quí bà luôn.

Nếu mua nơi khác thì tôi chẳng nhận là thuốc của tôi, vì trong cõi Đông-Dương nầy có một mình tôi có thuốc « Nam-Hồng-Tẻ » mà thôi.

Đốn-kỉnh.

Madame HIỀN, chez M. J. THANH

Ecole des Mécaniciens.

SAIGON.

khiến Lý-Thiên dùng lời vô lễ nhục mạ Annam làm mấy tháng nay buôn bán không được, một ngày thâm thùn một mớ thết hết vốn phải cầm đồ một khi một ít nay đã bôn kỳ bôn cái giầy rồi mà tiền bạc mòn lần cũng gần hết. Thiệt cũng đáng buồn, song không thôi chí vì việc bán buôn lời lỗ là lẽ thường, giận vì mấy cái giầy cầm đồ nó thầy nghèo nó không muốn ở, lận trong bâu bao đậy thiệt kín mà nó cũng kiếm thế bay mất

Giadinh

Một đám sát nhơn

Tại làng Bình-Thái (Giadinh) mới xảy ra một đám sát nhơn như vầy.

Tên Huỳnh-văn-Bội, 19 tuổi, dân làng Bình-quới-Đông có trồng một đám mía trong địa phận làng Bình-Thái. Bữa nọ Bội đi thăm mía gặp hai người đương trộm mía của nó, nó đòi bắt, hai người lại hàm đánh nó nên nó phải ra tay, một người 43 tuổi, bị nó đánh chết. Làng bắt giải Toà, Toà phú lại cho sở Tuần thành đòi chứng cớ hỏi ra thì tên Bội không cố ý giết người, nhưng bởi rủi đánh nhằm chỗ nhiệc người ấy phải chết.

Có lấy đặng đồ tang. Nội vụ nay gởi lại Toà phân xử.

Trường Thương-mãi

Trường dạy buôn bán và bút toán quốc-ngữ hầu mở.

Liệt quí thương nhơn Annam cùng người Annam giúp việc buôn không biết tiếng và chữ Langsa, muốn rành nghề buôn và bút toán nên sớm xin ghi tên vào sổ mà bọc.

Gởi đơn nơi ông Nguyễn-văn-Của chủ hội thương-mãi kỹ-nghệ 157 rue Catinat Saigon.

Thuốc trừ đìa chung trong óc

Cầu-kho, le 26 novembre 1919

Tôi có bài thuốc đìa chung vào óc. Thuốc ấy như vầy: Một là: lấy mật ong cho thiệt, không pha trộn gì hết, đổ vào óc thì hết; hai là: bắt một con gà để lông, mổ bụng ra, cứ để vậy đặt vào lỗ tai, từ nhiên đìa bắt mùi thịt gà, ra đeo vào thịt.

NG.-VĂN-CHÍNH Jb.

Từ phú thi ca

Tiền

Có tiền sung-sướng thật hơn tiên!
Thiên-hạ long-đong chỉ vị tiền.
Sao chẳng bói hỏ, không điểm phần,
Mà nói đổi trắng, bợm thay đen?
Tài cao ít bạc nào ai trọng?
Đi luồng nhiều xu chán đứa khen!
Đại đề nhân-tình như thế cả,
Ăn thua nhau ở bước đua-chen.

Ng-l-B.

Thu hoài

Lỳ-mít giang-san có một mầu,
Tâm-hồn nay biết gởi vào đâu?
Bầu trời trĩu xuống nghìn cân nặng,
Quả đất tung lên một khối sầu,
Nhạn lạc e cung, bay bốn phía,
Lá vàng hái gió, chạy ngàn đâu,
Ai về nhắn hỏi người ngoài mộng:
Bước đoạn-tràng qua mấy dịp cầu?

NAM HƯƠNG,

TỰ DO DIỄN ĐÀNG

(Tribune libre)

Gà đeo lông phụng

Xem báo L.T.T.V. số 694 nơi khoản «Thơ-tín-vãng-lai» có ông Nguyễn-thông-Phán nào đó chen hút châm khuy ông Tôt và Nguyễn-Ngọc thì tôi bắt sặc cười dài, cười gà ham đeo lông phụng, cáo năng mượn lốt hùm mà trêu mắt chúng.

Như ông Phán nầy đây, chắc cũng có chứt thù riêng cùng muốn cho Lục-châu biết ông là người lội lạc tài ba, lão thông kim cổ nên ông mới mượn người nhắc tích Tam-quốc lúc Không-Minh câu phong trận Xí-h-bích, v...v..., rồi cầm bút ký tên Nguyễn-thông Phán, secrétaire au 3e bureau. Ông Phán ôi! Ông muốn cho người kính cái tài của ông — tài mượn chúng đặt rồi ký tên — ông lắm như vậy chưa đủ, phải chi ông gạnh thêm ông là Secrétaire gì đó đặng cho người biết chắc ông, chớ sợ chư vị khán quan lầm nhiều Phán tại Nam-vian thì tội nghiệp mấy ông Phán kia quá đi chăng?

Có lẽ ông chán biết, cả có mặt tự phiên tanh, dơi có xạ tự nhiên hỏi lắm chớ? Cần chi ông phải cậy người xuất ngôn vô độ, xúc phạm đến kẻ có tuổi tác đáng cha chú của ông. Vả lại chuyện ông Tôt bước-sái bước đường thì ông cũng biết ăn năn lấy, bởi vậy mỗi sở ổng đều gởi thơ xin lỗi mấy ông mày thầy, còn ông ở đâu mà ông không thấy thơ ấy? Dầu ông không thấy, ông cũng có nghe người đồ thuyết, ông nỡ nào hẹp lượng mượn viết người nhục mạ ổng Nguyễn-Ngọc trên tờ báo như thế; Tôi sánh ông với ông Tôt thì khác xa nhau lắm, vì ông bắt quá là một cục máu của chệc, ông ráng lo giùm cho dòng giống ông lóng nầy còn hay hơn đi gánh vác chuyện người.

Sao ông hạ mục vô nhơn quá vậy ông Phán? Bộ ông coi bọn thiếu niên cư ngụ tại Nam-vian không biết chi sao chớ? Tôi xin lấy cuộc hí-trường mà ví cho ổng nghe: Phẳng chạy hiệu cùng đứa dọn lớp chỉ chỉ đó ở trong rạp hát, thuở nay ai cũng biết nó là thằng vô dụng, tình cờ nó xin thủ vai tuồng chánh. nó ra đứng chân ngay trên sân khấu, nó không rõ bổn phận nó phải làm đi gì. làm cho mấy người coi hát đều buồn cười:

Cười loài gà nọ trở trêu,
Dám đeo lông Phụng đặng trêu mắt người.

Lời tục Langsa rằng: Aũ chant on connaît l'oiseau, nghe tiếng kêu người biết loài chim. Bởi vậy cả đứng gáy sừng sững trước mắt, sao gáy lòng tiếng Phụng, cái nầy cũng lạ cho chớ.

Ông Phán ôi! mình đứng làm người xử thế, ở sao cho bực trên trọng kẻ yêu, vậy mới khỏi hổ phận nam-nhi, vậy mới đẹp lòng cha mẹ. Ông có chứt học thức sao ông không xét mà giữ mình, ông làm sao không biết mà nói 3eme Bureau ai cũng đều không dám nói ngay mặt ông. Chẳng phải họ sợ cái tài học của ông mà ông hòng buông lung cho thái quá, họ sợ là sợ: A laver la tête d'un âne on perd son savon đó ông! Sách có chữ rằng: Từ bất giáo phụ chi quá, ông ngang tàn, người có trách ông đâu, song người trách cha mẹ ổng có con không biết dạy, thì có nhục nhã mà hơn cái nhục nầy nữa ông Phán?

Ông dễ mô không biết: nhơn tuy năng ngôn nhi vô lễ, bất diệt cầm thú chi tâm hồ, nghĩa là người tuy là biết nói mà vô lễ thì hình tuy người, mà lòng chẳng khác lòng giống cầm thú kia. Còn hữu học mà vô sở dụng như ông, không rõ luân thường đạo lý thì còn mặt mũi nào mà đứng trên cõi trần, vì: Nhơn bất tri lễ nghĩa như ngưu mã cầm cư, người mà chẳng biết lễ nghĩa, nhơn đạo, thì có khác nào trâu ngựa mà mặc áo quần.

Trước khi ngạo người văn-minh chớt lưỡi, sao ông không xét lấy thân, có phải là ông ngó chẳng khỏi chớt mũi chăng? Ông thầy chứt rác trong mắt người, tôi xin chỉ cục nhơ đóng nơi cổ ông đó. (Ông rờ coi có vậy?) Tôi không biết ông là văn-minh gì, hay là ông riêng xét có cái vóc lớn như ông, miệng thì ngậm ông điều tre bật lên bật xuống, thấy ai nghinh nầy và giỏi nghề mượn tay người đặt bài giùm, kêu là văn-minh, phải hay không ông Phán??? Nếu vậy thì quả thật đương chát, hổ bì đó mà! Se sua bê ngoài trong ốc trông bộc, ấy gọi văn-minh, song văn-minh nầy là văn-minh của bọn dã-man!!!

Trung ngôn nghịch nhĩ song thuốc đắng dã tật, nên tôi chẳng nệ miệng tuyên chi tài, đôi lời khuyên ông xin từ bớt cái thói nghinh ngang đặng tu bổ thân danh về ngày sau, vì lời tục Langsa có nói: Devenu grand et jusque dans sa vieillesse, l'homme ne quittera pas les sentiers de sa jeunesse.

Ráng mà sửa mình bớ ông Phán và chớ khá ham đeo lông Phụng đặng khoe mình vì tật ấy xấu quá đa!!!

NGUYỄN-NGỌC-SÂM
Phnom-Penh.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đúng bựt nhứt hơn hết trong cỏi Nam-kỳ nầy vì những hình hát đều là làm tại nhà Pathé frères là nhà có danh tiếng hơn hết bên Pháp-quốc về hình rọi. Hãy đến coi.

Tuần nầy có hát tuồn. Thị-minh.

HƯỚNG TRUYỀN

(Echos)

Huế

Không uống trà tàu.

Đã hơn vài tháng, nay trong thành phố và các miền quê đã thấy lắm nhà bỏ hẳn trà tàu, sáng phứt ve-chén đua nhau mua trà hột dùng trà Huế, dầu có quan khách đến nhà cũng toàn dùng hai vị trà của ta cả. Ấy là trước hết bởi những kẻ có cương đoán thủ xướng lên rồi lần hồi bắt chước nhau hóa ra đông; hỏi ra mới biết rằng những người bắt chước bỏ uống trà, đã trải qua lắm lúc khó khăn mới bỏ được. Nay cứ những lời thâu-thập được trong lúc chuyện vãn cùng các người ấy kể ra sau nầy: Một người nói rằng: «Tôi từ khi còn khò mới ba bốn «tuổi, nhà đương lúc «phong-lưu, «phú-túc, một ngày sớm chiều hai «buổi, tuy còn ở trên tay cha mẹ «mà đã biết chúc-chắp phẩm mùi «Liên-tử, Ô-long, lần đến khôn lớn «rồi già cả, lại đến nay quá nửa «đời người, trong mình tiêu-thụ kể «có mấy ngàn bình, gói, như là: «Long-phụng-đoàn», «Tước-thiệt» «Nhứt-thương-nhứt-kỳ», «Mao «hầu», «Long-tinh», «Thiết-quan-«âm», là loài trà qúy; còn như trà «thường là: «Lý-tú hiên», «Vinh «mậu», «Sư-tử-nham», «Kim-thái», «v v. Không thiếu thức gì ngon, dở, «qúy, tiện, thế, nào đều xứng cả; «uống nó cũng thú vị thật, khi bên «hoa dưới nguyệt, thu-mộ, xuân-«triêu, phẩm đôi ba chén để uốn éo «ngâm nga, vẫn phú câu thi nghe «cũng sảng khoái, tinh-thần, phong-«lưu, ý-tự thật; nhưng xét lại những «câu nầy: «nhứt nhựt chi kế tại ư «thần, nhứt nhân chi kế tại ư cần.» «Thế thì người ta đã siêng năng, «cần mẫn, đất thường qúy buổi «mai sớm mát mẽ thảnh thơi, «làm được lắm công việc, mà tôi «nghĩ tôi hai ba mươi năm nay, «đã phí biết bao là buổi mai «trời sớm (tại-ư-thần) cùng những «lúc đáng cần mẫn, siêng năng «(tại-ư cần) là cái sanh kế của «người đời, mà đem phú cho mùi «Ô-long, Liên-tử, nó tiêu ma hết «cái tinh thần trí não chảy theo «dòng nước vô-ích, đến nay ngẫm «hình dung, xấu-tước mặt mũi «tiều-tụy chừng nào, thì lại càng «thấm-oán, vì trà tàu nó phạt thận «nó thanh-thận, mà nay đến thế.— «Trà có lắm sự hại, một là: uống «nó vào ngủ không được (vì nó «thanh-thần) đi tiểu-tiện quá nhiều «(vì phạt thận) trong hai sự ấy đủ «làm cho người mau già yếu, mà «nhan sắc càng lần lần thêm suy.— «Vì cái hại ấy nay đã tỉnh ngộ, cho «nên tôi kiên tâm mà bỏ dứt đi, «xáng hết ve-chén, quăng hết lò-ấm. «bây giờ được ăn ngon ngủ kĩ là «cũng vì lòng nhiệt thành cương-«đoán mà bỏ được trà tàu dùng lấy «trà hột trà Huế. Một người nữa lại «nói rằng: Thấy anh em bỏ uống «trà tàu cũng bắt chước; nhưng mà «tôi từ nhỏ đã quen uống, mà nay «bỏ trà mỗi buổi sáng phải dùng «chè xanh uống thế; mỗi khi uống «vào nó bắt nạ oe một hồi lâu, rồi «nhức đầu chóng mặt làm như phải «bịnh vậy; thế mà tập lâu cũng «được, bây giờ đã bỏ trà tàu rồi.

Nay xét kĩ mà coi hai hạng người ấy, tuy một đường có học-vấn, giáo-dục, biết nghĩa vụ mà bỏ, lấy lòng nhiệt-thành cương-đoán mà bỏ được một cái hại xem rất dễ; còn một đường tuy ngu lỗ, nhưng vì tập tánh cũng bỏ được. Thế thì tưởng sự bỏ uống trà có khó gì đâu, mà bất hạn là người bậc nào cũng bỏ được vậy. Thế thì ta nên bảo nhau uống lấy trà ta, nó đã khỏi người khác giành được lợi quyền, mà lại giúp nhau được việc.

Lễ dâng Bội-tinh.

Quan Toàn-quyền trong mấy ngày ở kinh-đô, ngài có gặp mặt Pháp-đình đang Hoàng-đế một đạo Học-chánh chương-mỹ bội tinh. Hoàng-đế lại cho [illegible] một đạo nhì hạng Thanh-long bội tinh. Quan quãn-lý Phủ Toàn-quyền Jabouille, quan Lãnh-sự (consul) Naggia, quan Courant đều được ban tam hạng Thanh-long Bội-tinh.

Cái lụt thứ năm.

Năm nay lụt luôn, hơn một tháng [illegible], nay lại lụt nữa là cái lụt thứ năm. Cái lụt nầy có khác hơn mấy cái lụt kia, là ít mưa mà thấy nước lên đầy, làm cho lắm nơi chưa chuyển di những thập vật lên nơi cao thình lình nước đến trôi mất cả. Tuy nói rằng ít mưa mà lụt, nhưng ít mưa ở miền hạ-ban, chớ miền thượng ban lại mưa suốt mấy đêm ngày.

Lụt như thế ấy cũng thường có, vì năm ngoái không lụt, thì năm nay

lụt luôn, chẳng có sự gì lạ mà nên quải dị; thế mà lại có người nói huyền, đi đồn rằng ở dưới Hà-bá, có ý muốn tìm thứ gỗ « Chò hoa » và gỗ « Hoan-điều » đem về làm cung điện, kiếm chưa có gỗ, nên cứ dâng nước lên hoài hoài; chẳng biết rừng ở đây không có những thứ gỗ ấy, thì có lẽ cứ dâng nước mãi, cho đến tháng năm, tháng sáu, năm sau không, hay là đến lúc ấy lại thấy sông hồi cạn hết, phải tế thần đảo vũ.

Mộ người cầm máy xe hơi.

Suốt mấy ngày đầu tháng Novembre, tại Thừa Phủ có lựa người để cho sang Đại-pháp học máy xe hơi.

Nghe đâu Chánh-phủ sẽ mộ ở Trung-bắc lưỡng kỳ tất cả là 2500 người, mà ở Thừa-thiên 130, nhưng thấy người ta ra ứng mộ đông có đến mấy ngàn, nào những linh tùng chinh trở về, nào những hạng trai tráng ở các xứ nhà quê, nào những con nhà phú túc muốn đi cho biết đó biết đây; thôi thì kẻ đứng người ngồi, xôn xao nổ nức, vui như ngày đại hội, ngó quang cảnh ở trước phủ thiệt là náo nhiệt vô cùng.

Coi bộ cách khám xét kỹ nầy kỹ lưỡng lắm.

Dịch gà, vịt

Độ rày các miền gần xa Đô-thành đã thấy có lắm gà vịt chết dịch. Trong đại số mỗi ngày tổng cọng ước phỏng: vịt trăm con chết mười; gà trăm con chết 1, 2 thôi. Vì thế mà nay chợ bán vịt gà rẻ lắm.

Đồng bạc nửa, khó tiêu (50c)

Vì muốn cho sự tiêu dụng được tiện lợi, cho nên Nhà-nước mới đúc ra lắm thứ bạc nhỏ, lớn như là từ một đồng, năm cắc, hai cắc, một cắc, một xu; thế thì dưới một đồng bạc, có đến bốn thứ bạc hoặc xu nhỏ nữa, mà thứ nào cũng có giá trị lớn nhỏ khác nhau, và tiêu dùng cũng tất phải thông đồng nhứt luật giống nhau cả.

Ở khắp địa-phương nơi nào cũng có các thứ bạc cắc và xu, duy một thứ bạc nửa (bạc cắc năm) lại về phần ít, vì thế cho nên các miền quê mùa ít thấy, một, hai khi đem tiêu dùng mua chác, thì người nhà-quê lại không chịu lấy, ai lỡ không có thứ bạc cắc nhỏ thì đành chịu bó tay! Tưởng như thế thật là một đều bất tiện lắm. Nhân dịp nầy sự thương-mãi mỗi ngày mỗi thịnh; tiền bạc mỗi ngày phải lưu thông khắp mọi nơi, như thế mà ở các miền nhà-quê, không ai chịu tiêu thứ bạc nửa ấy, thì làm sao cho sự mua chác dễ dàng được. Ước ao rằng sự nầy thấu đến tai quan trên thì cái tệ ấy hẳn có ngày trừ được.

Tin Đông-dương

Huế

Sở dệt

Bà cụ Công có mở một sở dệt vải và khăn ở trong thành, ngay vườn hoa Lục-bộ. Hiện nay chỉ có vài khuông dệt và nghe chừng sắp mở thêm nữa.

Sự thương-mãi

Độ mấy tháng nay, xem chừng ở Kinh-đô, có nhiều người đã rủ nhau hiệp vốn để tính toán sự thương mãi. Ba bốn hội đã làm chương trình, sắp đặt nhà cửa để mở những hiệu cao-lâu, nhà bàng tạp-hóa, nhà máy in, nhà hàng sách. — Nhứt hạng cần bây giờ là các nhà hàng tạp-hóa rải rác cho có, và nhà máy in, vì xưa nay ở Kinh-đô chưa có sở in bằng máy hoạt bản, tuy lúc trước có mấy người sắp mở, song không đồng ý với nhau rồi lại thôi. Bây giờ những tờ tư tờ báo của Nam-triều dùng toàn chữ quốc-ngữ, cần phải có giấy in. Chắc rồi đây nghề in sẽ phát đạt hơn hết, vì nó là mối hoạt động thứ nhứt trong khoản tân học thạnh hành. Bỏ chữ nho mà lập trường Pháp-việt, cho nên lập nhà in và hàng sách thì cũng hay lắm.

Xin phép

Cụ Tổng-đốc Bình-phú xin phép về Huế hai tuần, đã tới nơi ngày 3 octobre.

Trường tư

Quan Thị-lang Bộ-học, Hồ-đắc-Đệ, và mấy ông tai mắt nữa, có lập một cái trường tư. Trường tư ấy ở trước cửa Thượng-tứ, đường Citadelle, và đã khởi sự dạy rồi. Ban ngày thì có ba ông thầy dạy hai lớp dưới, còn lớp nhứt toàn những học trò có bằng cấp sơ học cả, thì học ban đêm, có những thầy đồi dạy cho. Nghe đâu mỗi trò mỗi tháng nộp một đồng rưỡi, còn trừ ra mấy ông thầy dạy ban ngày, thì không ông nào ăn lương của trường cả, mỗi ông trong một buổi tối đến dạy chỉ lấy của trường có 0$30 để trả tiền xe mà thôi. Mong rằng trường tư nầy cho mau phát đạt, vì bây giờ các trường chữ nho đã bãi cả thì sự tân học cũng cần lắm.

Lớp dạy thương-mãi

Nhà nước mới lập ra một lớp dạy buôn bán tại trường Quốc-học. Lớp ấy chỉ dạy những ngày thứ ba và ngày thứ sáu, từ 6 giờ đến 7 giờ. Ông Fajolle có bằng cấp trường Thương-mãi bên Pháp, dạy lớp ấy. Chắc là những người muốn theo nghề ấy đều đến học cả, để một mai ra đời cho đủ tài lực mà cạnh tranh lợi quyền với người ta.

Hạch vô trường chánh-trị

Ngày 11 octobre là ngày thứ bảy đã hạch lấy học trò vô trường Chánh-trị.

Ăn hàng bị xiết áo

Chiều hôm kia ở làng Thọ-lộc gần chợ Hôi, có anh nhà quê ăn mặc tử tế, vào quán ăn hàng, chớ một bụng rượu thịt no say, không có tiền trả, bị nhà quán xiết áo.

Số là anh ta ở nhà quê lên phố mua chỉ để câu cá, khi ra đi có lận lưng một đồng bạc, khi vào quán ăn thì vô ý không xem trong lưng thứ bạc mất hay còn, cứ việc ngồi ăn, khi ăn rồi mò vào lưng thì đồng bạc đã hóa cánh bay mất. Lớ một lắm hai, biết tính bề nào? Chỉ cho bằng cởi phức cái áo lót ra mà thế bữa cơm, ở trần về cho mát, khi bữa khác, có bạc lên chuộc áo về.

Xem đó thì ta nên cẩn thận khi vào quán ăn, nên xem túi trước.

Cách bán sữa bò

Ở kinh-đô lắm nhà bán sữa bò, những người mua sữa cũng nhiều lắm. Trong mười người thì các quan Tây hết sáu bảy, còn thì ta và khách-trú.

Sữa là một vật ăn rất bổ-ích cho người, mà lại là một vật rất tinh sạch của tạo-hóa đã sanh ra để nuôi người và nuôi thú vật trong khi ấu-trĩ, hoặc là muốn bổ tiếp thân thể cho được tráng-kiện sung-túc, kẻo vì làm ăn lao động thương tổn tinh-thần.

Thế thì người có sữa đi bán phải biết dùng những khí-dụng cho sạch sẽ, bán buôn cho thật thà, thì mới phải là phận sự mình, và lại trọng nhứt là đâu ai mua của mình cũng trả đủ tiền, cũng đều có quyền bắt buộc phải giữ theo cách tinh sạch hoàn toàn vậy.

Vì làm sao mà những người có sữa bò đem đi bán tháng ở xứ nầy thường chia ra hai hạng sữa để bán cho người tây và người ta. Sữa nguyên chất không pha nước vào, chai súc thật sạch, (chai trong) có đậy nút, bỏ vào một cái khăn trắng dặt thật sạch, mang hai vai hai xách, người mang sữa áo quần trắng trẻo sạch sẽ, ấy là sữa bán cho các quan tây.

Còn như bán cho ta và khách-trú thì nhà có sữa lại đóng một lớp tuồng rất đặc biệt. Năm bảy cái chai, chai dày và đục không thấy gì đựng ở trong, để hờ nút, bọc vào trong một cái khăn rất bẩn thỉu nhớp nhúa, để cho một mụ đồn bà có ghẻ, hoặc một đứa bé ăn mặc rất ô-uế, xách một xách lũng lẳng, tha hồ ruồi bu, tiên đậu, để bán cho ta; đã như thế, mà nếu được sữa nguyên chất thì cũng đành, nhưng chỉ một phần sữa, nửa phần nước, mà lại bữa nay ít bữa mai nhiều, không ngày nào nhứt định. Đến tháng thì hỏi tiền kỳ, không thiếu đồng xu. Tưởng rằng chúng nó làm như thế thì có ngày sẽ bị phạt nặng mới chừa những thói giả giối ấy.

Than ôi! Sao mà chúng nó nỡ xử tình tệ như vậy. Bán cho ai lại chẳng phải là tiền? Ai dùng lại không cần sự sạch sẽ? Chẳng hay chúng nó nghĩ ra làm sao, những người uống sữa nghĩ ra thế nào, mà không nói đến, cứ để chúng nó làm càn!

Đi học La-mã.

Nghe nói mỗi địa phận Thiên chúa giáo (Mission catholique) có lựa hai thầy ở trường séminaire để qua La-mã mà học các lẽ tôn-giáo, ở kinh thì có thầy Thiện ở Kim-long và thầy Thục ở Phủ-cam sẽ đi chuyến tàu Paul Lecat.

Thầy Thục là con cụ Ngô-đình-Khả Hiệp-tá Đại-học-sĩ hưu trí. Thầy Thục từ lúc mười hai, mười ba tuổi đến nay là có bảy tám năm ở học tập tại Séminaire luôn. Nghe đâu hai thầy sẽ học tại trường Urbain tại La-mã, độ sáu bảy năm mới trở về.

Thêm một hiệu.

Ở đường Paul-Bert mới lập thêm một hiệu buôn bán của người Nam-Việt là hiệu Vĩnh-lợi. Hiệu nầy bán tạp hóa, dọn dẹp lịch sự lắm, trước cửa lại có một tấm vải xanh dài viết chữ sơn, tập mấy câu Kiều! Cũng chúc cho hiệu Vĩnh-lợi đặng vĩnh-viễn và thạnh lợi.

Tourane

Ăn cướp.

Đêm 29 Octobre, khi 12 giờ khuya, một họn bất lương ước 12 người kéo đến nhà mụ kia ở làng Hải-châu, ăn cướp hết cả áo quần, đồ tế nhuyễn và hàng hóa, thông tính hơn 150$00.

Khi mới vô, chồng hết cửa lên, 2 đứa ở một đoạn tre khô chặn ngang cổ mụ chủ nhà không cho la còn mấy đứa khác thì Bữa rương lấy đồ, đứa thì canh ngõ, nay xông kéo nhau ra đi mất.

Lúc ấy mới la được, làng xóm nghe, chạy đến tiếp cứu, thì chẳng biết chúng nó đi đường nào.

Hiện đương sai người đi thám thính, nhưng chưa rõ tin tức.

Ăn trộm củi

Bữa 4 Novembre, lúc quá nửa đêm, 6 người ở đâu không biết, lén vô trong sở xe-lửa ăn trộm củi.

Quan chủ ở gần đó hay được, kêu người cai cùng với mấy người thò hạ đuổi theo bắt. Chúng nó thất kinh chạy mất, bắt chẳng được đứa nào.

Đi thẳng ra ngoài cồn cát gần một bên bàu làng Thạc-gián thấy một đống củi của chúng nó đã ăn trộm đem ra để đó, và một chiếc xuồng bằng nan, hình tròn như cái thúng. Quan chủ sức vác củi và khiêng xuống về sở.

Sáng ngày mai, làm giấy trình quan Cảnh-sát, nghỉ đòi lý-trưởng sở-tại đến hiệp đồng khám xét, nhưng chưa dò ra đứa nào ăn trộm.

Nghe đâu có đi soát mấy nhà ở gần cái bàu ấy, thì có thấy củi khúc, chính là củi sở xe-lửa.

Hiện còn đương thám nã.

Ăn cắp ban ngày

Bữa 6 Novembre, khi 8 giờ mai, người bếp ở với ông quan tây làm việc sở xe-lửa, dặt mấy cái áo của ông chủ đem phơi ngoài hàng rào. Anh ta trở vô trong bếp lo làm đồ ăn, có một thằng kia, tuổi độ 15, 16, đi ngang qua đó, thấy vắng người, bước vô lấy 2 cái áo ôm chạy.

May đâu, người làm vườn ngó thấy la to lên, rồi đuổi theo bắt thằng ấy và lấy đồ lại.

Ông chủ làm việc gần đó, nghe la chạy ra xem, sai người đi kêu lính cảnh-sát, giải thằng bất lương ấy trình nạp cho quan đặng trừng trị.

Hàtinh

Của mất lại về

Đêm kia, người con bà lão ở làng X... đi chơi về khuya, mới bước vô sân, thấy có bóng người, vai mang tay xách, xăm xăm bước ra. Chàng kia liền hỏi, « Ai đó », thì nó quăng một cái thịch xuống đất, chạy mất. Khi ấy mới biết là ăn trộm, la lên, làng xóm chạy tới, thì thấy đứa gian quăng lại một cái bao gai, lục ra thì toàn là đồ của nhà bà lão cả, soát lại trong nhà thì không thiếu chi, bà con đều mừng rỡ vô cùng.

Ra chuồng trâu coi thử, thì thấy cửa chuồng mở trông, trâu bò đi đâu mất, biết chắc là ăn trộm đã dắt đi mất rồi.

Đương đứng bàn chuyện, có người dắt cả mấy con trâu và bò đến trả cho bà mà nói rằng: thấy trâu bò ăn giữa đồng, không có đứa giữ, nhìn biết trâu bò của bà, nên dắt lại trả.

Khi ấy mới biết cái mưu của quân bất lương, nó không chú ý dắt bò trâu, nhưng thả mất cho người nhà đi kiếm, khi ấy nó thừa thế vắng người vô nhà lấy đồ cho được nhiều.

Phnom-Penh Bazar

TRƯỜNG-XUÂN

Giá bán sỉ

Núc áo bành tô xả cừ nº 5090 — 12 núc.	0 30
Núc áo bành tô xả cừ nº 5100 — 12 núc.	0 30
Núc áo bành tô xả cừ màu ki-ki nº 5583 — 12 núc . . .	0 35
Kiểu soi mặt (khuôn ni-kên) có nắp dày 0,08 × 0,14 — 12 cái.	5 00
Kiểu soi mặt (khuôn ni-kên) có nắp dày 0,16 × 0,24 — 12 cái.	6 00
Kéo may xuy ni-kên bền tốt — 12 cây kéo	7 50
Núc gải cổ áo bành tô xuy vàng — 12 núc	1$60
Kiền để hình chụp, mây chạm lộng, xuy vàng, kiện dày, các bìa (forma) [illegible] 0,06 × 0,09 — 12 cái.	3 50
Hộp bút sắt (porte-plume) — 12 con	2 50
Cán viết đựng mực ngòi xuy vàng nº 2925—12 cây . . .	3 20
Giấy viết thơ có gạch hàng 0,22×0,13 mỗi xấp 100 tờ đói — 12 xấp.	5 00
Bâu trắng để lót cổ áo đầm (Annam)— 12 cái	1 70
Khăn bàn lông dệt bông bea bée, 0,67×1,45—12 cái . .	9 00

Gởi contre remboursement.

LÝ-MỘU-ĐƯ.

25-26 Quai Paquet Phnom-Penh.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương nầy

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG **HOLBÉ và RENOUX**

Nay ông **L. SOLIRÈNE**, nhứt hạng bào-chế sư, *kế nghiệp*

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử có căn dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

Ai nấy cũng đều nói của bà có phước, ở lành gặp lành, vì bà ta nhơn từ phúc đức lắm, hay giúp đỡ cho kẻ nghèo người đói, trong hương thôn đều xưng tụng cái bảo tâm của bà.

Thợ khăn đen có hiệu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chỗ.

Kính cùng quí ông dùng khăn đen rõ:

Tôi thiệt rành nghề thợ khăn trên 18 năm rồi, nên làm đủ kiểu các thứ khăn nhiều lớp; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào theo kiểu nấy rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 6 lớp mà thôi. Song có thứ khăn bịch theo kiểu cúp tóc, quí ông muốn kết dính lại một lần bịch lên đề xuống như dùng nón vậy rất tiện, thì phải đo (contour de tête) mấy tấc phân và mấy lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thơ và chỗ mấy ông ở đặng tôi làm rồi gởi lại tiền sở phí tôi chịu.

Khăn dật có hai giá tùy theo hàng nặng nhẹ:

Hạng nhứt, bùng và nhiều Bombay
1 khăn..... 2$50

Hạng nhì, bùng và nhiều Bombay
1 khăn..... 2.00

Còn nhà buôn bán muốn mua sỉ có đủ kiểu xin gởi thơ tôi sẽ định giá cho đề bán.

Cúi xin quí ông hãy mua khăn của tôi làm thiệt khéo và kỹ cang, chắc lắm, lâu hư mà lại giá rẻ.

Kính cáo

NGUYỄN-VĂN-BÚP
Thợ khăn đen
Fils de M. Hoài, Propriétaire
à Suối đờn (Lái-thiêu)

CÁO BẠCH

Kính cùng quí ông đặng hay:

Tôi có bán vôi bột làm nhà, vôi quét, vôi ăn trầu (thứ trắng) than cùi được.

Vôi của tôi hầm ra đề tự nhiên, chớ không có trộn thêm cát cho nặng cân như vôi của khách-trú vậy đâu. Vôi của tôi mà có cát chắc đinh là vì cát ấy đã dính xẩn trong đá san-hô mà thôi.

Vôi của tôi bán cũng đồng giá vôi khách-trú làm tại Chợ-lớn, Chợ-quán, và mỗi một trăm tạ, trả tiền mặt tôi bớt cho quí ông 5 phân.

Lò vôi của tôi ở tại Bên-cát (Gò-vấp).

Còn muốn cho khỏi mua gạch ngói của khách-trú thì Annam cũng nên mỗi lên một cái lò gạch.

Có một người quen biết với tôi, và có một sở ruộng 416 mẫu tọa lạc tại hạt Gia-định, cách chợ Bốc-mên 2 ngàn thước. Ruộng nầy ở dựa mé Cana de Câu-an-hạ và Canal de Tân-phú-trung, có thể chuyên chở gạch ngói ở lắm.

Ruộng nầy thị giá 6.000$00 khỏi đi Notaire. Như ông nào chịu mua mà làm lò gạch thì tôi cũng rằng mà xin khẩn dùm cho 200 mẫu rừng đặng lấy cùi mà hầm gạch ngói, miễn là tiền sở phí lên xuống v. v. trong việc khẩn rừng đây về ông nào đứng làm lò chịu; chớ tôi từ phần chồi không chịu nài thêm tiền huê hồng chi hết. Nghĩa là tôi ra công không đặng giúp đồng bang cho nên một cái lò gạch Annam kẻo để khách-trú nói sao Annam còn mua gạch ngói của y mãi đi vậy.

Như quí ông có muốn hỏi đều chi xin viết thơ cho tôi. Nay kính

LÊ-MINH-NGUYỆT
Rue de Tháp-mười 30 Cholon.

Lời rao cần kíp

Kính cùng quí ông, quí bà rõ:

Thuđầumột là một xứ trà có tiếng thuở nay nội trong Lục-châu. Nên tiện thiếp ở tại xứ trà có mua về chế và ướp làm được 3 thứ gọi là trà Nam-việt, đề thế cho trà Tàu. Trà tiện thiếp chế ra đây mùi thơm, nước tốt lại ngon nữa. Dùng 2 ba lần rồi nước hãy còn đậm, vì trà lựa thiệt tinh khiết. Uống vào một lát, miệng thơm và ngọt ngọt.

Bán lẻ từ 3 kilos sắp lên. Trà Nam-việt.

1. — Trà Nam-việt Huỳnh-thị-Mười có gói 4 lượng giá bán một cắt hai chiêm . . . . . 0$12
Nhằm mỗi kilo, tám cắt . . . 0 80
2. — Trà Cải-lương, mỗi gói 4 lượng giá một cắt. 0 10
Mỗi kilo nhằm bảy cắt . . . 0 70
3. — Trà Đoàn-thề (trà xương) mỗi gói 4 lượng 0 08
Mỗi kilo, năm cắt ba chiêm 0 53
Trà huề bán từ 3 kilo sắp lên
4. — Trà đọt thượng hạng, năm cắt một kilo. 0 50
5. — Trà ngan, cũng ngon lắm mỗi kilo 0 35

Còn như muốn mua trử bán lẻ, xin gởi thơ đến tiện thiếp thương-nghị. Tiền gởi về phần chủ mua chịu. Như ông bà có lập giao kèo từ 6 tháng sắp lên thì tiện thiếp sẽ để sự bán trà trong tỉnh ông bà ở cho một mình ông bà bán mà thôi.

Dùng thử một lần thì đủ biết trà tiện thiếp ngon không cúi xin quí ông, quí bà lưu ý, các gói trà của tiện thiếp đều có dấu hiệu « Cái chén trà phe đường Hamelin » và có nhiều gói có giấy phụng thưởng một năm Nhựt báo. Thề được giấy ấy xin gởi đến Báo-quán quốc-âm nào đó như Lục-tỉnh Tân-văn, Nam-trung Nhựt-báo, Thời-báo, Công luận cùng nhiều báo quốc-âm khác. Đề tên họ và chỗ ở cho rõ thì được nhựt-trình liền khỏi tốn tiền. Tiện thiếp có trử đường thề và đường tán, làm lại bồn xứ nữa.

Cúi xin quí ông, quí bà giúp tiện thiếp được thành tựu. Rất cám ơn ngàn ngày.

Nay kính,
Madame HUỲNH-THỊ-MƯỜI.

Chế và bán trà Nam-việt, và Trà huề tại Thủ-dầu một.

Trường dạy làm bánh

Trường dạy làm bánh ở đàng Espagne sau Lục-tỉnh-khách-sạn đang dạy làm *Đầu cha-Quẩy. Hàm-chim-Bển* và đủ các thứ bánh *Bàn* Khách-trú.

Người Annam bất luận Nam, Nử đều đặng đến xin vào học, khỏi tốn tiền bạc chi cả, duy có chút công học nên nghề.

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

CÁC VẬT THỔ SẢN		CÂN TA	GIÁ BẠC
Củi lò		Thước chuông	1 50 tới 2 00
Cây trám 0=45 tới 0=50		»	0·80
Cây để nhuộm	vàng	một tạ	2.00
	vàng lợt	»	2.50
	đỏ	»	1.50
Gạch tiều		một muôn	85.00
Gạch Bắc-kỳ		một ngàn	130.90
Gạch Hồng-mao		»	150.00
Gạch xi-măn	đặc hạng nhứt	một trăm	6.50
	đặc hạng nhì	»	3.50
	có lỗ	»	6.50
Đầu khấu	hạng nhứt và hạng nhì	60 kil. 4	200 tới 300
Cao-su	rừng	»	20 » 30
	annam	»	Nominal
	Lào	»	»
Vôi bột		»	0.95
Vôi cục Bắc-kỳ		100 kil.	1.35
Sáp ong		60 kil. 4	70 » 85
Heo sống		100 kil.	27 » 33
Dừa khô		68 kil.	8.00 » 10.00
Sừng	trâu	»	10.00 » 11.00
	bò	»	27 » 29
	nai	»	27 » 29
Bông	không hột	60 kil. 400	47 » 49
	còn hột tùy hạng	63 » 420	11 » 13
Tôm khô không vỏ, hạng nhứt		60 » 400	40 » 46
» hạng thường		»	25 » 35
Tôm khô còn vỏ		68 kil.	20 » 25
Vàng nhựa, số 1		60 » 400	130 » 1.50
» số 2		»	100 » 130
Nhựa sơn chưa lọc		»	25 tới 27
Đau phụng		»	5.00 » 6 00
Hột sen		68 kil.	9.00 tới 10.00
Dầu cá		68 »	8.00 » 9.00
Mỡ heo		100 »	45 » 50.00
Dầu phụng		68	23.00 » 25.00
Dầu dừa		68	17.00 » 19.00
Cải Cao-mên		60 » 400	4 50 » 6.00
Đậu khô Nam-kỳ		60 kil. 400	2.50 » 4.00
Bắp trắng		100 kil.	1.80 1.90
Bắp đỏ		»	2.70 2.80
Cau khô		75 kil.	28 tới 36
Da	trâu	68 »	40 » 42
	bò	»	39 » 41
	nai	»	41 » 43
Hồ tiêu	có giấy	60 » 420	35 » 36
	không giấy	»	29 » 30
Tiêu sọ có giấy		»	»
Khô tra		60 kil. 400	18 » 20
Mây sợi		»	5 » 7
Ngói móc		một muôn	65 »
Ngói ống		»	35 »
Ngói Bắc-kỳ		một ngàn	55 »
Bong bóng cá	hạng nhứt	60 kil. 400	220 tới 300
	» nhì	»	150 » 220
	» ba	»	30 » 50
	» tư	»	30 » 40
Tơ	Tânchâu	150 cân	360 400
	Batri-Mocay	»	340
	Cambodge	100 »	360 » 400
Mủi		60 kil. 400	3·10

Quách-văn-Thừa

Thầy thuốc trị bịnh con mắt

nº 152, rue Chasseloup-Laubat kế bên trường học M. Nguyễn-xích-Hồng

Kính cùng chư-vị trong Lục-châu rõ: Tôi có nhiều thứ thuốc trị về bịnh con mắt, rất hiệu nghiệm, như là đau vảy cá, mây, cườm, các chứng khác, bịnh bù-lạch (bịnh nầy mí con mắt sưng tròn, lông nheo rụng, dỗ ngứa, mờ và chảy nước mắt hoài) những chứng-bịnh kể trên đây, chẳng luận đau lâu mau, nếu còn thấy ánh sáng, dạn người, và con người không bị vít tích, thì tự nhiên trị được.

Vị nào cần dùng đến tôi, nhà lầu phòng vị, xứng đáng; cách trị rất tinh khiết.

Bịnh đến tôi chịu cho, phải trả tiền trước một ít, tôi cho thuốc từ một ngày đến năm ngày, tùy theo bịnh nặng nhẹ, trong mấy ngày đã định đó, nếu bịnh không giảm chút nào, thì tôi không tính tiền mấy ngày đó, nghĩa là thối hồi số bạc trước lại đủ cho thầu chủ.

Xin chư-vị chiếu-cố, tôi sẽ hết lòng tử tế mà làm cho vui lòng chư-vị (quyết chẳng đổi lời.)

Gởi thơ thương nghị, xin gởi cho em tôi là thầy Quách-văn-Thới, Dessinateur du Cadastre, à Saigon.

QUÁCH-VĂN-THỪA.
chez QUÁCH-VĂN-THỚI,
Cadastre à Saigon.

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THÔI

(Il n'y a que lui)

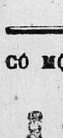

Có một thứ rượu **Rhum mans** *nếu hay trừ bịnh rét, nóng lạnh hay làm cho ti vị, tiêu tan hay trừ bịnh yếu nhược và thiên thời. Hương nồng rất đại quanh, thiên hạ rất chuộng và lại tốt hơn các thứ rượu* **Rhum** *khác.*

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả và phải nói cho phải cái ve có dán nhãn trông như hình kiểu đính một bên đây.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật

PILULES FOSTER

Remede spécial pour les maladies des reins et de la vessie

福德氏從製保腎丸
舒適服配眺丸或病心風生延浮腎一次身
宜時法製之不加時濕五稱不癒積週脾之血
先均日而品治劑旺癱安病司身血每
服可服成藥之近速及青夜恙藏之中
腹三丸及楚大次效選福異黃痼不迷有血之三
福如四功接楚常肌腰成出肺清渣分
結二祕用靈精氏精瘦瘦痰腺血漂洋蟲
可一氏使用靈精氏不寒中而毒經
便二祕製結前應本祕不寒四沙頭中毒純液過
順如補腎後響草內製經延腹淋掌毒若豪腎
為仍血腹及如藥腎保意且浮石目液內病府
止閉丸不藏神科腎腎即腫淋腔莫

(Pilules Foster pour les Reins)

(Pilules digestives Foster)

La Véritable Marque

(Etiquette jaune.)

PRIX : 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CẦN

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn cẩm-lai, trắc, gõ đóng các món theo kiểu kim thời.

Bàn Bàn Tròn Ăn { mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không mặt gõ liền bốn kiểu.
mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không mặt gõ liền, bốn trụ, một tru.

Bàn lầu 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn iết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cẩn hay chạm vàng ba, hai, một, vân, vân.

Qui ông muốn đặt xin gởi kiểu hay là đến tại nhà tôi. Lựa mua đồ có sẵn.

Lời rao

Xin ghi nhớ rằng, muốn mua Sư-Phạm-Học-Khoa cho trẻ nhà rèn tập, khá gởi mua trước ngày 15 août chớ trì huỡn mà trễ.

Giá trọn năm và trọn số. . . . . 12$00

GIÁ RIÊNG

Xấp cho lớp Đồng-ấu 2 00
Xấp cho lớp Dự-bị. 2 00
Xấp cho lớp Sơ-học. 2 00

Người ở Saigon và Chợ-lớn được trả góp mỗi tháng là đóng trước 2$00 rồi mỗi tháng góp 100$ cho đến tất giá.

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIỆT-NGHIỆP NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẠC DANH CÔNG TY TƯ, BỔN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-lý : ông André Berthelot
—Chánh Tổng-lý : ông A J. Pernotte

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare
Chánh hàng ngành tại Pékin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

HÀNG NGÀNH TẠI Shanghaï, Tiên-Tsin Hongkong và Saigon.

Có đặt Thông-quan (Correspondants) khắp toàn cầu, nơi các xứ phiền-thạnh.

Chủ hàng; tại PHÁP-QUỐC. — Société Générale pour développer le Commerce et l'Industrie en France (Thương-mãi kỉ-nghệ ban bố đại công-ty).

Tại Luân-Đôn : ANG-LE. — Hàng London County et Werminster Bank (D.)

Tại Niểu ước : (New York Huê-Kỳ), MM. Redmond et Co.

Hãng ngành Saigon
8, quai de Belgique và 2, rue d'Arras

Tính toán các thứ sổ sách nhà Băng.

Tính tiền (đủ thiếu) bằng nhiều cho vay bằng bạc đồng (piastres) lời mỗi ly 2%.

Tính tiền (đủ thiếu) bằng tiền quan (francs) có thể thối lại bằng phiếu vay, hoặc cấn trừ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc lời hai ly rưởi (21/2%)

Tính tiền gởi vào Caisse d'Epargne (Kho Tiết kiệm) hặoc bằng tiền quan (francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức xin đến hỏi thăm.

Gởi tiền có định lệ, hoặc tính bằng tiền quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thương nghị).

Trả nợ thế có tiền đầu (Escompte) và lảnh đòi nợ các giấy tờ về việc thương-mãi.

Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques.) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiền-thạnh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn-nợ (Bourse) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế chưu hàng hóa cùng là vàn khế.

Tổng-lý
A. BERTHIER.

Pháp-Việt Khách-lâu

(HÔTEL DE FRANCE)

Nº 153 Rue Catinat Saigon

HUỲNH HUỆ KỲ, QUẢN LÝ

Kính cùng qui ông qui bà rõ, tôi là chủ tiệm ngủ Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-lý tiệm ngủ Pháp-việt Khách-lâu số *153-155* đường Catinat, tôi mới sửa lại cho vừa ý qui ông và qui bà, phòng rộng mát, sạch sẽ, có dường sắt, ván gỗ, nước trà và có chỗ tắm gội thong thả, xin qui ông qui bà thừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lâu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng tiếp rước qui ông qui bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24	giờ	1$60
Hạng nhứt	24	«	1 40
— nhì	24	«	1 20
— ba	24	«	1 00

LỜI BÁO CẤP KÍP

Chư khán quan chớ trông lầm rằng hút thuốc nhiều thì phải mang bịnh, mình mang bịnh là tại mình không biết lựa thuốc mà hút, hễ thứ nào hút thứ nấy làm sao không hại.

Chư khán quan khá hút được thứ thuốc Cigarette Diva cho thường, muốn hút bao nhiêu cũng vô hại, mà lại thơm tho nhẹ nhàng trong cổ.

Có bán trong các tiệm hàng xén.

Nhứt là trong cơn Nam-hộ. — Ít người mới đang rằng sự nóng nực vô quan hệ. Thiệt là sự nóng nực nó chẳng làm cho mình đau đến thời quá, song nó khiến người vi mệt mỏi mỏi trở nên loài-đọa, ăn uống chẳng chưng, tiêu hóa chậm chạp. Ti vị thương bịnh hoặc ăn ngủ không toại thiên chí.

Hãy uống một hai hườn Pilules Pink trong bữa cơm, lúc trời nóng nực, thì vật thực sẽ đặng tiêu hóa mau lẹ luôn luôn. Hoàn Pilules Pink là một thứ thuốc khai-vị làm cho mau tiêu hóa vật thực và bổ cân bộ, giúp cho ngủ tạng lục phủ thạnh vượng đặng trừ cái chứng loài-đọa, mệt mỏi.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trữ tiệm thốtuc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50 ; 6 hộp 17 quan 50.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ)

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đặng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đã nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đến khi vâu vâu, mọi tắc một đều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách dễ trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay ma suy tinh và hãng nầy sẽ chỉ các đồ cần ích cho, hoặc đưa coi kiểu thứ (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng cớ rằng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Sau nầy hãng chúng ta cho chư qui vị đặc nhà máy của chúng ta hay rằng: Chu qui vị ở xa xuôi không tiện bề giao thiệp buôn bán lúa gạo cùng ngoại quốc thì hãng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho; nghĩa là chịu giá cả dùm cho.

Hãng chúng tôi cho chư qui vị hay rằng: Tại hãng có sẵn *Tàu-khói* (chaloupe) à vapeur *mới* và *cũ*, như chư qui vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tính.

Cách tranh thương

Muốn buôn bán cho đắt mối hàng, thì phải đốt đèn cho thiệt sáng.

Người buôn bán âu-châu cũng dùng cách đó; người china họ cũng dùng cách ấy.

Vậy thì đồng-bang nên đến tiệm Lục-tỉnh khách-lầu số 82 đường d'Espagne chợ Saigon, mà mua hoặc đèn khí, hoặc đèn lòa hiệu Best, mà đốt cho sáng; thì cuộc buôn bán mới thạnh vượng.

Tiệm đó có đủ các thứ đèn đẹp đẽ; và bán rẻ hơn các nơi./.

RƯỢU THUỐC HIỆU LÀ

QUINA GENTIANE

Của Ta-viện **Saint-Paul** *bào chế.* **Là** một thứ rượu bổ làm cho con người đặng trường thọ. *Những người nào muốn đặng trường thọ và chẳng khi nào vướng mang bịnh hoạn chi, thì phải nống thứ rượu* **Quina Gentiane** *nầy mỗi ngày lấy khổ trước khi ăn cơm.*

Thứ rượu bổ nầy bào chế đã đặng hơn 650 năm rồi bởi tay ông **Dom Ranoel** *là thầy tu tại Tu-viện đó tìm ra cho viện.*

Trong ba hoàn của thứ dùng nó và của đem sự đồng [illegible] mà cho bịnh nống. Như là các [illegible] thì hay dùng nó.

Có bán trong các tiệm hàng xén.

XÀ-BONG TỐT NHỨT

CỦA ĐÔNG-DƯƠNG

Hãng Annam Công-ty (Hãng Annam)
166 rue Rue Delebore Saigon

Trình cùng qui ông qui bà rằng; chúng tôi mới mở một cái hãng Annam, bán xà-bong Mật-xây thiệt như sau nầy:

1º Hiệu « Đầu ngựa một sừng » 72 phần dầu
2º » « Chim Ác-là » 60 »
3º » Xà-bong đen « Con Rồng » 72 »
4º » « Đầu người mình ngựa » xà-bong Mật-xây thường.

Tại hãng chúng tôi cũng có bán sỉ:
« Ess. de menthe » (Dầu mãn) tốt nhứt trong cõi Đông-Dương, và giá rẻ.
Ess. pour dessing.

LA-BÔNG MAT-XAY
ĐEN
Vỏ Kim rất tốt
Hiệu con Rồng
HẢO-VINH Công-ty
(Hãng Annam)
146 bis, Rue Lefèbvre, Saigon
ANNAM SAIGON

EXTRA PUR
LE DRAGON

SOCIÉTÉ DES TABACS
DE L'INDOCHINE
(Đông-dương Yên diệp Công-ty)
Tư-bổn: 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại PARIS
Sở Cai-trị và công-xưởng tại HANOI
Đồn-điền trồng thuốc lá tại KIM-XUYÊN và VĂN-KHÊ

Hiện có những thứ sau nầy gởi bán trong các hiệu :

XÌ-GÀ.
NINA.
Thuốc chưa vấn :
COQ (Con gà)

Thuốc vấn :
FAVORITES.
MÉTROPOLES

vấn vấn

Và thứ thuốc lá vấn, chiêu khách, hiệu
PAGODE (Cái chùa)

KHOÁN CHẤT THỦY
(Nước suối trên thạch)
VICHY
PHÁP-QUỐC-TUYỀN
VICHY CÉLESTINS
Cho bởi nguồn cơ sở nước nó.
Vị định đau Việt, bịnh đau Đông-dương, bịnh Pháp — Thạnh-hành-bịnh (Ký) — Đau máy chỗ Mười.
VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh [illegible] và bịnh đường.
VICHY HOPITAL trị bịnh thương tì, trương nhiệt
Hãy coi chừng đồ giả mạo. Thì mua phải chỉ cho trông thứ nước các bịnh muốn dùng.
VICHY-ÉTAT ĐIỀU TÊ
SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve.
PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi bữa ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT đang để cho mình đọn nước xỉ (Mát-khi-chất).

Cách làm mau té tiền

Viết thơ cho hãng Annam, Hảo-vĩnh Công-ty, 146 bis Rue Lefèbvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà dây thép một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lò-tiên, tốt nhứt trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0$20) — mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc !

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, uổng lắm. Bán đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu !

Cho không ! Hãy coi, cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua dầu trước, hãng Annam Hảo-vĩnh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xà-bông mạt-xây thiệt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhứt trong cõi Đông-dương *hay là* một ve dầu thơm Essence pour Lotion : Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được !

Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền uổng lắm.

Hãng Annam, Hảo-vĩnh & Cº
146 bis Rue Lefèbvre Saigon.
Kính đốn.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES
NGUYÊN-CHÍ-HÒA
SAIGON — 83, Rue Catinat, 83 — SAIGON

TIỆM ĐÓNG GIÀY của tôi làm theo kieu *Langsa* kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thiệt tình bằng các thứ *Da bên tây hết* và tính phải giá không mắt, chớ không phải như chỗ khác làm pha *Da-xấu* mà bán rẻ.

Tôi có bán nhiều kiểu nón *Casque* thiệt nhẹ và chắc, lợp bằng *Ni-xám* bố *Trắng* và *Vàng*.

Tôi cũng có thợ giỏi khắc *Con-dấu Bảng-đồng* chạm *Mộ-bia* đá *Cẩm-thạch* đề mả.

Có sẵn *Sách Mẫu* (CATALÓ) đủ kiểu và các thứ máu da gởi đến cho *Quí vị* lựa.

BÁN-SỈ CÓ GIÁ RIÊNG.

NGUYEN-CHÍ-HÒA *Kính mời.*

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông trong-y GUILLIÉ

Từ năm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan trương-y GUILLIÉ ấy làm thiên hiệu trong những bịnh NỮ PHỤ, đau trong TỲ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU ĐÀM, ĐAU MINH, RẾT VÔ DÀ, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DÀI, BỊNH CÚM, GHÉ CHỐC NGOÀI DÀ và bịnh có TRÙNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rẻ tiền và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có đầu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
nào cũng rất trong thứ *Elixir Tonique Antiglaireux* của quan trương-y Guillié.

Chánh chỗ trữ thuốc cầy là nhà PAUL GAGE FILS, số một đường bảo chế y sanh ở đường GRANDE RUE DE PARIS, số 8, ở tại đô thành PARIS.

VÀ THÊM BÁN TRONG PHÒNG BÀO CHẾ VÀ

Có MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÚNG VÀ LÀM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne
Mà thôi

Hãng F. MICHEL, CAFFORT Successeur — Đường Catinat số 36 — SAIGON

Có Bán SÚNG
đủ thứ và đủ kiểu, BỘ,
THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ
và đồ NỮ-TRANG. Bổ đã tốt lại giá rẻ
Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vậy ;
M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.

Certifié le tirage à :
Trois mille cinquante exemplaires.
Saigon le 14 Décembre 1919

Saigon — Imp de l'Union
L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CUA